

Balassagyarmati Törvényszék

9.Bf.43/2020/10.

A Balassagyarmati Törvényszék, mint másodfokú bíróság Balassagyarmaton, a 2020. június 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ítéletet:

A költségvetési csalás bűntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társai ellen indított büntetőügyben a Balassagyarmati Járásbíróság 2019. november 27. napján kihirdetett 19.B.219/2017/53. számú ítéletét megváltoztatja:

Terhelt1 I. rendű vádlott bűnös társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének kísérletében is. [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont]

Ezért őt a bíróság halmazati büntetésül 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli. Egy napi tétel összegét 5.000.- (ötezer) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott 2.500.000.- (kettőmillió-ötszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Terhelt2 II. rendű vádlott bűnös társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének kísérletében is. [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont]

Ezért őt a bíróság halmazati büntetésül 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli. Egy napi tétel összegét 5.000.- (ötezer) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott 2.500.000.- (kettőmillió-ötszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Terhelt3 III. rendű vádlott bűnös társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének kísérletében is. [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont]

Ezért őt a bíróság halmazati büntetésül 300 (háromszáz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli. Egy napi tétel összegét 2.000.- (kettőezer) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott 600.000.- (hatszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az elsőfokú bíróság felmentésre vonatkozó rendelkezését mindhárom vádlott tekintetében mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 30.000.- (harmincezer) forint bünygyi költséget Terhelt1 I. rendű vádlott köteles megfizetni az állam javára külön felhívásra.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

Indokolás

[1] A Balassagyarmati Járásbíróság 2019. november 27. napján kihirdetett 19.B.219/2017/53. számú ítéletével Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottakat bűnösnek mondta ki 3- 3 rendbeli, a Btk. 345. § - ába ütköző társtettesként elkövetett, hamis magánokirat felhasználásának vétségében, ezért őket 1- 1 év időtartamra próbára bocsátotta.

[2] A bíróság mindhárom vádlottat az ellene a Btk. 369. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette. Egyetemlegesen kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült 5.895 forint bünygyi költség viselésére.

[3] Az ítélettel szemben keresztirányú fellebbezések történtek. Az ítélet ellen Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak, valamint védőik a három rendbeli társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében történt bűnösség megállapítása miatt, felmentésért jelentettek be fellebbezést, továbbá fellebbezésük kiterjedt arra vonatkozóan is, hogy a költségvetési csalás büntette tekintetében az elsőfokú bíróság által megállapított felmentő rendelkezés jogcímét a törvényszék változtassa meg, a Btk. 10. § (4) bekezdés b) pontjában foglalt önkéntes eredmény elhárítás helyett bűncselekmény hiányában mondja ki felmentettnek a vádlottakat.

[4] Az ügyész mindhárom vádlott terhére részbeni felmentésük miatt bűnösségüknek a jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettének kísérletében történő megállapítása, valamint súlyosítás érdekében, a velük szemben alkalmazott próbára bocsátás intézkedés helyett halmazati büntetésként felfüggesztett szabadságvesztés büntetés és pénzbüntetés kiszabása érdekében fellebbezett.

[5] A egyéb¹¹ Főügyészség B.152/2016/34-39. Bf. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak, az ügyészi fellebbezést azonban kiegészítéssel fenntartotta. A Főügyészség indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság által feltárt, de értékelési körébe nem vont e-mailek tartalmára figyelemmel a bíróság a tényállást az iratok tartalma alapján egészítse ki, és az így megállapított hiánytalan tényállásból az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést levonva, a vádlottak bűnösségét költségvetési csalás bűntettében is állapítsa meg.

[6] A védők a nyilvános ülésen fellebbezésüket fenntartották, vitatták az elsőfokú bíróság megállapítását a tekintetben, hogy az általa feltárt tényekből helyes, a logika szabályainak megfelelő következtetést vont volna le a tekintetben, hogy a vádlottak szándéka a közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésére irányult. Vitatták továbbá a hamis magánokirat felhasználásának vétsége vonatkozásában a rendbeliséget, valamint a társtettesi elkövetést.

[7] A bejelentett fellebbezések közül csak az ügyészi fellebbezés alapos.

[8] A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen az azt megelőző eljárással együtt, a Be. 590. § (1) bekezdése alapján bírálta felül.

[9] A felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a büntetőeljárási szabályok alapvető megtartásával járt el. Feltárta mindazokat a bizonyítékokat, amelyek az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez szükségesek.

[10] A hamis magánokirat felhasználásának vétségével összefüggésben e bizonyítékok okszerű értékelésével megalapozottan állapította meg, hogy az I. rendű vádlott a II. és III. rendű vádlottak egyetértésével, színlelt módon, valós szándék nélkül szüntette meg felmentéssel Terhelt² II. rendű vádlott jegyzői, valamint Terhelt³ III. rendű vádlott aljegyzői jogviszonyát, majd ezt követően ugyancsak színlelt aktussal, valós szándék nélkül mondott le a polgármesteri tisztségéről.

[11] E körben különösen meggyőző az elsőfokú bíróság érvelése a vonatkozásban, hogy noha a polgármester a bizalomvesztést jelölte meg a felmentés okaként, ennek ellenére a II. és III. rendű vádlott azon időszakban is munkát végzett, amikor a munkavégzés alól mentesítve volt, és tették ezt úgy, hogy utódlásukra bármiféle intézkedés történt volna, majd, az október 12 – ei választások után, ugyanebben az összetételben folytatták a munkát. A polgármester, Terhelt¹ I. rendű vádlott ugyanúgy hivatalban maradt, annak ellenére, hogy a lemondása azonnali hatályú lett volna, sőt a jelöltségét a polgármesteri posztra továbbra is fenntartotta. Eljárásukat a egyéb⁸ előtt is titokban tartották.

[12] Az elsőfokú bíróság e körben kifejtett indokolása a logikai gondolkodás szabályainak megfelel, tényszerű, az abból levont jogi következtetés megalapozott. A II. és III. rendű vádlottak közszolgálati jogviszonyának megszüntetéséről, valamint az I. rendű vádlott lemondásáról szóló, a fentiek szerint valótlan tartalmú okiratokat a III. rendű vádlott annak érdekében továbbította a egyéb9, mint illetmény számfejtő felé, hogy a szabadság megváltás és egyéb jogcímen fizetendő járandósághoz jogosulatlanul hozzájussanak.

[13] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a vádlottak fenti cselekménye a Btk. 345. § - ában foglalt törvényi tényállást maradéktalanul kimeríti és osztotta a törvényszék az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a jogviszonyok számára és a társtettesre tekintettel 3 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében mondta ki a vádlottak bűnösségét.

[14] A költségvetési csalás bűntettének kísérletével összefüggésben, ezzel szemben – osztva a Főügyészség álláspontját – azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság nem vont értékelési körébe valamennyi feltárt bizonyítékot, és ennek következtében a tényállást hiányosan állapította meg. Hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy döntésénél bizonyítékként értékelte a egyéb8tól, a helység2i Közös Önkormányzattól és az egyéb10től beszerzett iratokat, valamint e-mail levelezéseket. Ezek tartalmát azonban csak szűk körben rögzítette ítéletében, miszerint az egyéb10 jelzésére a egyéb11 egyéb8 2014. október 9- én törvényességi felügyeleti eljárást indított a közszolgálati jogviszonyok megszüntetése ügyében, de sem a történeti tényállásban, sem az indokolásban nem utal a költségvetési csalás bűntette vonatkozásában jelentőséggel bíró e-mailekre.

[15] Az elsőfokú bíróság által tett megállapításokon túl, a nyomozati iratok 38. oldalán elfekvő egyéb11 egyéb8 egyéb10hoz írt átirata azt is tartalmazza, hogy a egyéb12 2014. október 9. napján tájékoztatta a Magyar egyéb10 egyéb11 Igazgatóságának igazgatóját, hogy Terhelt2 és Terhelt3 köztisztviselői jogviszonyának megszüntetése miatt törvényességi felügyeleti eljárást indítottak, ezért az igazgatóságtól vonatkozásukban a járandóságuk kifizetése érdekében indult eljárás felfüggesztését kérte, miszerint „szíveskedjenek a szükséges intézkedést megtenni a nevezettek vonatkozásában folyamatban lévő eljárás felfüggesztése iránt.”

[16] Ugyanezen a napon, 2014. október 9- én 15 óra 08 perckor küldött e- mailben a egyéb8 Terhelt1 I. rendű vádlottnak, helység2 Községi Önkormányzat polgármesterének tájékoztatást a törvényességi felügyelet megindításáról, egyúttal a jegyző és az aljegyző jogviszonyának megszüntetésével kapcsolatos valamennyi irat haladéktalan megküldését kérve tőle (nyomozati iratok 32. oldal).

[17] tanú17 tanúvallomása, valamint az általa tárgyaláson benyújtott e- mail alapján az is megállapítható, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott 2014. október 9 – én 15 óra körüli időben, azaz a egyéb8 fenti e- mailjével mintegy azonos időben telefonon sürgette a járandóságainak kifizetését az egyéb10től, közölve azt is, hogy az egyéb10nak nincs joga visszatartani a kifizetést és megítélése szerint ilyen joga a egyéb12nek sincs.

[18] Mivel az elsőfokú bíróság a fenti levelezéseket, melyek rendelkezésére álltak, bár az értékelt bizonyítékok között felsorolta, de ténylegesen nem rögzítette a történeti tényállásban, ezért ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja szerinti részleges megalapozatlanságban szenved, mivel az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, amit a törvényszék az ügyiratok tartalma alapján, azt kiegészítve küszöböl ki.

[19] A törvényszék az ítélet 4. oldalának 3. bekezdését az alábbi három bekezdéssel egészíti ki: A egyéb¹¹ egyéb⁸ egyéb¹²ja a 2014. október 9. napján 11 óra 21 perckor küldött elektronikus üzenetben, NO – B/05/484-8/2014. számon tájékoztatta a Magyar egyéb¹⁰ egyéb¹¹ Igazgatóságának igazgatóját, hogy Terhelt² és Terhelt³ közszolgálati jogviszonyának megszűntetése miatt törvényességi felügyeleti eljárást indítottak, és az igazgatóságtól a vonatkozásukban a járandóságuk kifizetése érdekében indult eljárás felfüggesztését kérte.

[20] A egyéb⁸ ezt követően 2014. október 9 – én 15 óra 08 perckor Terhelt¹ I. rendű vádlottat, helység² Községi Önkormányzat polgármesterét is tájékoztatta a törvényességi felügyeleti eljárás megindításáról, egyúttal a jegyző és az aljegyző jogviszonyának megszűntetésével kapcsolatos valamennyi irat haladéktalan megküldését kérve tőle.

[21] Terhelt² II. rendű vádlott ezzel egyidejűleg 2014. október 9- én 15 óra körüli időben telefonon felhívta a Magyar egyéb¹⁰ egyéb¹¹ Igazgatóságát, és a járandóságaik kifizetését sürgette, megjegyezve, hogy az egyéb¹⁰nak nincs joga visszatartani a kifizetést és megítélése szerint ilyen joga a egyéb¹²nak sincs.

[22] A történeti tényállásban (4. oldal negyedik bekezdésében) rögzítettek szerint Terhelt¹ I. rendű vádlott a Magyar egyéb¹⁰nak címzett 2014. október 9-én kelt nyilatkozatával visszavonta Terhelt² II. rendű és Terhelt³ III. rendű vádlottak felmentését arra hivatkozással, hogy az nem volt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő. E nyilatkozathoz kapcsolódó, keltezés nélküli, a Magyar egyéb¹⁰hoz 2014. október 14-én érkezett feljegyzést terhelt⁴ II. rendű és Terhelt³ III. rendű vádlottak is aláírták.

[23] A tényállásban foglaltakkal szemben azonban az ügyiratok tartalma alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy nem csak a II. és III. rendű vádlottak által aláírt, keltezés nélküli feljegyzés, hanem az I. rendű vádlott visszavonó nyilatkozata, valamint a II. rendű vádlott keltezés nélküli, Terhelt¹ I. rendű vádlott lemondásával kapcsolatos technikai hibára hivatkozó értesítése is csak 2014. október 14-én érkezett az egyéb¹⁰hoz (nyomozati irat 74. és 75. oldal).

[24] Az elsőfokú bíróság által is értékelt alábbi bizonyítékok alapján – e körben is osztva a Főügyészség álláspontját- az is kétséget kizáróan megállapítható, hogy az I. rendű vádlott által tett, a II. és III. rendű vádlottak fölmentését visszavonó nyilatkozat ténylegesen nem 2014. október 9- én, hanem később kelt:

[25] 2014. október 9- én 15 óra körüli időben a II. rendű vádlott telefonon még a járandóságok kifizetését sürgette az egyéb¹⁰tól, amint az a tanú¹⁷ által benyújtott e- mail alapján megállapítható. Az elsőfokú ítélet indokolásában (11. oldal 1. bekezdés) helytállóan

került megállapításra, hogy tanú²¹ és tanú¹⁵ tanúk egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy Terhelt¹ I. rendű és Terhelt² II. rendű vádlottak a 2014. október 12. napján megtartott önkormányzati választásokat követően, vagyis Terhelt¹ újraválasztása után keresték fel együtt személyesen a Magyar egyéb¹⁰ egyéb¹¹ Igazgatóságát, ahol a megbeszélés elején még a soron kívüli kifizetést sürgették. A visszavonás lehetőségéről csak azt követően érdeklődtek, hogy a tanúk a soron kívüli kifizetés meg nem valósulásáról tájékoztatták őket. Mindezen bizonyítékok alapján megállapítható, hogy az I. rendű vádlott nyilatkozatán szereplő 2014. október 9- ei keltezés valótlan.

[26] Erre figyelemmel a törvényszék az ítélet történeti tényállásának 4. oldal 4. bekezdését az ügyiratok tartalma alapján akként pontosítja, hogy „Terhelt¹ I. rendű vádlott a Magyar egyéb¹⁰hoz 2014. október 14. napján érkezett, valótlannul 2014. október 9 – ei keltezésével ellátott nyilatkozatával visszavonta Terhelt² II. rendű és Terhelt³ III. rendű vádlottak felmentését.”

[27] A fenti kiegészítéssel és pontosítással megállapított tényállás már mindenben mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében megállapított hiányosságoktól, így az megalapozott és a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó a másodfokú eljárásban is.

[28] Az elsőfokú bíróság a Btk. 10. § (4) bekezdésére alapítottan önkéntes eredmény elhárítás okán hozott felmentő rendelkezést mindhárom vádlott tekintetében.

[29] A Btk. 10. § (4) bekezdése értelmében nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése, vagy aki az eredmény bekövetkezését önként elhárítja.

[30] A Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott költségvetési csalás büntette eredmény bűncselekmény. A Btk. 10. § (4) bekezdés alkalmazásában önkéntes eredmény elhárítás befejezett kísérlet esetén eredményezheti a büntethetőséget megszüntető ok megállapítását.

[31] Egyetértett a törvényszék az elsőfokú bírósággal a tekintetben, hogy a vádlottak cselekvősege befejezett kísérlet. A vádlottak mindent megtettek annak érdekében, hogy jogosulatlanul hozzájussanak a kért összeghez, az ehhez szükséges valótlan tartalmú okiratokat az ügyintézésre jogosult hatósághoz, az egyéb¹⁰hoz benyújtották, a hiányosságokat, mint például a jogcím megjelölését, pótolták, vagyis a vádlottak az elkövetési magatartást teljes egészében kifejtették, csak a kár nem következett be.

[32] A II. rendű vádlott védőjének érvelése szerint a cselekmény azért nem tekinthető befejezett kísérletnek, mert a egyéb¹³ⁱ kiutalást követően, hogy ez a pénz a vádlottakhoz eljusson, az is szükséges, hogy azt helyben utalványozzák, amit a II. rendű vádlott tehetett volna meg.

[33] A törvényszék álláspontja szerint a vádlottak a tényállásban megállapított magatartásukkal, a valótlan tartalmú okiratok benyújtásával megteremtették annak felételeit, hogy az állami költségvetésből az általuk jogosulatlanul igényelt összeg kikerüljön. Az – a

később részletezettek szerint – valójában egy rajtuk kívül álló ok miatt maradt el. Az, hogy a pénzhez való hozzájutáshoz még egy aktusra, az utalványozásra is szükség van, nem változtat azon a tényen, hogy a cselekmény a költségvetésből történő kiutalással már tényállásszerűvé vált.

[34] Ahogy a Kúria is kifejtette Bhar.I. 302/2019/20. számú határozatában, az önkéntes eredményelhárítás kizárólag aktív magatartással valósítható meg, akkor, ha az eredmény bekövetkezéséhez vezető okfolyamatot az elkövető cselekménye szakítja meg. Az önkéntes eredményelhárítás megállapításához nem szükséges, hogy az eredményt kizárólag az elkövető tevékenysége hárítsa el, de döntő mértékben az elkövetőnek az önkéntes, aktív tevékenységének szükségszerűen ahhoz kell vezetni, hogy az egyébként beálló eredmény elmaradjon.

[35] Az önkéntesség akkor állapítható meg, ha az elkövető külső körülmények kényszerítő befolyása nélkül, döntően saját belső elhatározásából az elkezdett bűncselekmény befejezésétől eláll – eredeti szándékát megváltoztatva – azzal véglegesen felhagy, és mindent megtesz az eredmény bekövetkezésének elhárítása érdekében.

[36] A törvényszék álláspontja szerint a három vádlott nem önkéntes, belső elhatározásból, hanem külső tényezők okán tette meg a visszavonó nyilatkozatát. Tehát tévedett az elsőfokú bíróság, amikor önkéntes eredmény elhárítást megállapítva, a vádlottakat a költségvetési csalás büntettének vádjá alól felmentette.

[37] A vádlottak kifejezetten titkolták szándékukat a egyéb8 előtt, csak az egyéb10hoz nyújtották be a valótlan tartalmú okiratokat. Ahogy tanú1 a egyéb8 részéről eljáró személy tanúként elmondta, kifejezetten az egyéb10 éberségén múlt, hogy észlelték a közszolgálati jogviszony megszüntetése körüli problémákat, hiányosságokat, és emiatt a egyéb8hoz fordultak. Ez a tájékoztatás 2014. október 7-én kelt és másnap érkezett a egyéb8hoz (nyomozati iratok 15. oldal).

[38] 2014. október 9- én az egyéb10 jelzésére a egyéb11 egyéb8 törvényességi felügyeleti eljárást indított a közszolgálati jogviszonyok megszüntetése ügyében és kérték a járandóságok kifizetése érdekében indult eljárás felfüggesztését a egyéb13tól.

[39] Ennek ténye 2014. október 9- én már ismert volt a vádlottak előtt, a egyéb8 a törvényességi felügyeleti eljárás megindításáról tájékoztatta Terhelt1 I. rendű vádlottat, mint helység2 Község önkormányzat polgármesterét, és a tárgyaláson tanú17 tanú, az egyéb10 irodavezetője által becsatol e-mail alapján az is megállapítható volt, hogy nem csak az eljárás ténye, de a kifizetés leállításának kezdeményezése is ismert volt a terheltek előtt, hiszen ezen levélben foglaltak szerint Terhelt2 II. rendű vádlott azt közölte a tanúval, hogy a egyéb8nak sincs olyan joga, hogy visszatartsa a kifizetést. (nyomozati iratok 32. oldal, illetve 35. tárgyalási jegyzőkönyv 1. melléklete).

[40] Ugyancsak tanú17 vallomásából állapítható meg az is, hogy a választásokat követően két nappal, a személyes találkozás során az I. és II. rendű vádlott még „járandósága” kifizetését sürgette, majd amikor ő és tanú15 tájékoztatták az I. és II. rendű vádlottat, hogy a

járandóság nem lesz kifizetve, ekkor a vádlottak összenéztek, és csak ezután mondták, hogy jó, akkor vissza az egész (35. tárgyalási jegyzőkönyv 13. oldal 2. bekezdése).

[41] A fent ismertetett bizonyítékok alapján tehát megállapítható, hogy a vádlottaknak végig feltett szándéka volt, hogy a Magyar egyéblőt megtévesztve jogosulatlanul jussanak a költségvetés terhére előnyhöz. Az I. rendű vádlott nem belső elhatározásából vonta vissza II. és III. rendű vádlottak jogviszonyának megszüntetését tartalmazó nyilatkozatát és a II. rendű vádlott sem ilyen okból kérte semmisnek tekinteni Terhelt1 I. rendű vádlott lemondását. Jelen esetben az eredmény – vagyoni hátrány – bekövetkezése nem a vádlottak magatartása, hanem az egyébl0 figyelmes eljárása, ellenőrzése, és a egyébl8 által megindított törvényességi felügyeleti eljárás megindítása, ennek során a kifizetések felfüggesztésének kilátásba helyezése következtében maradt el.

[42] A II. rendű vádlott védője utalt arra, hogy a védeence terhére rótt, vádban foglalt cselekmény szándékos bűncselekmény, aminek velejárója az indíték, a motívum, amely az elkövető cselekedetének mozgatórugója. Hivatkozott arra, hogy Terhelt2 II. rendű vádlottnak semmilyen érdeke nem fűződött ahhoz, hogy színlelt jognyilatkozattal kerüljön megszüntetésre a jogviszonya. A juttatások – amelyek bérszámfejtése megindult – mindenképpen, jogszabály erejénél fogva jártak és jártak volna később is a részére. Ezt úgy „megsürgetni” hogy büntető eljárást eredményezzen, ezzel eddigi makulátlan hivatali karrierjét tegye kockára, értelmetlen lett volna. Példaként hozta fel, ha egy választást követően új polgármester kerül megválasztásra „hozza a saját bizalmi emberét” akivel együtt kíván dolgozni. Emiatt nem érte volna meg a II. rendű vádlottnak a vádbeli cselekményt elkövetni, hiszen, ha az új polgármester meg is szünteti a II. rendű vádlott közszolgálati jogviszonyát, a juttatások az előző és tárgyévi szabadságmegváltás, illetve végkielégítés mindenképpen megillették volna őt, ha a felmentésére kerül sor.

[43] A vádlottak az ügyben nem tettek vallomást. A motívumról legegyszerűbben ők tudtak volna nyilatkozni, nyilván, ha büntetőjogi felelősségüket elismerik. De a kifizetés iránti cselekvőség alapján egyértelmű, hogy a valótlán lemondás, felmentés esetén járó pénzösszeg megszerzése volt a cél.

[44] Mindezekre figyelemmel a törvényszék a Be. 599. § (1) és (2) bekezdés a) pontja szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bírósági ítéletnek részbeni megalapozatlanságát a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján kiküszöbölve, a megállapított tényállásból eltérő jogi következtetést levonva, a felmentett vádlottak bűnösségét állapította meg a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettének kísérletében.

[45] E bűncselekményt, többek között, az követi el, aki a költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésbe tart, valótlán tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja, és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz. A büntetés 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés, ha a költségvetési csalás jelentős vagyoni hátrányt okoz.

[46] Az elsőfokú bíróság által is megállapított történeti tényállás szerint a vádlottak által benyújtott okiratok valótlán tartalmúak voltak, hiszen sem a II. és III. rendű vádlottak

jogviszonyának megszüntetésére, sem az I. rendű vádlott lemondására valójában nem került sor. Ebből következően ugyanakkor az általuk jelen okból igényelt járandóságot törvényesen sem kapták volna meg. A fenti okiratokat használták fel az egyéb¹⁰ tévedésbe ejtéséhez, azonban a megindított vizsgálat eredményeként a vagyoni hátrány nem következett be, így a cselekmény kísérleti szakban maradt.

[47] Az I. rendű vádlott védője a nyilvános ülésen előadott perbeszédében arra hivatkozott, hogy a vádlottak által megtett nyilatkozatokban jogi tévesztések és hibák vannak, amelyek folytán a jognyilatkozatok érvénytelenek és joghatás kiváltására eleve alkalmatlanok. A cselekményt így alkalmatlan eszközzel elkövetett kísérletként lehet értékelni.

[48] A törvényszék e tekintetben a főügyészség álláspontját osztotta. Abban mindenki lényegében egyetértett, hogy sem az I. rendű vádlott lemondása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, sem a II. és III. rendű vádlott jogviszonyának megszüntetése. Azonban a vádlottak kerültek, hogy ezen okiratok a megszüntetés és lemondás törvényességi vizsgálatára hivatott szervhez eljussanak, azt a egyéb⁸nak nem küldték meg, hanem csak a kifizető szervhez, a Magyar egyéb¹⁰hoz nyújtották be, mely szervnek nem feladata a törvényességi vizsgálat, az ő feladata az illetmény számfejtése. A bíróság álláspontja szerint ezért az egyéb¹⁰ vonatkozásában ezek az okiratok semmiképp nem tekinthetők alkalmatlan eszköznek a kifizetés eléréséhez.

[49] A megállapított tényállás szerint 16. 402. 274 forint volt az az összeg, amihez a vádlottak a költségvetésből jogosulatlanul hozzá akartak jutni, mely összeg a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja szerint jelentős vagyoni hátránynak minősül.

[50] A törvényszék a vádlottak esetében társtettesi elkövetést állapított meg, mivel álláspontja szerint alanyi oldalon az akarategység, míg tárgyi oldalon a közös elkövetési magatartás megállapítható.

[51] Terhelt¹ I. rendű vádlott közreműködése nélkül a II. és III. rendű vádlott közszolgálati jogviszonyának megszüntetésére nem kerülhetett volna sor. A II. vádlott több alkalommal sürgette mindhármasuk nevében a kifizetéseket, majd ő kérte semmisnek tekinteni Terhelt¹ lemondását. A III. rendű vádlott volt az, aki a lemondó nyilatkozatot, illetőleg, azt megelőzően a jogviszony megszüntetésére vonatkozó nyilatkozatokat, illetve azok hiányosságainak pótlását megküldte a egyéb¹³hoz, de közös elhatározásukat legkifejezőbben tanú¹⁷ tárgyaláson tett vallomásaiban elmondottak jellemzik, amikor is így fogalmazott: „Amikor ez a telefonbeszélgetés lezajlott köztem és a jegyző között, mindhármasuk kifizetését sürgette,... csomagban kezelték az ügyet.” Vagyis a külső szemlélő számára is a közös fellépés, közös érdek egyértelműen megnyilvánult magatartásukban.

[52] A büntetés kiszabása során értékelendő enyhítő és súlyosító körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomó részt helyesen tárta fel. Mellőzi azonban a törvényszék az enyhítő körülmények köréből a büntetlen előéletre való hivatkozást, utalva az 56/2007. BK. véleményben foglaltakra, miszerint a büntetlen előélet nem értékelhető enyhítő körülményként annak a javára, aki a bűncselekményt olyan beosztás felhasználásával követte el, amelynél a büntetlen előélet alkalmazási feltétel. És ez mindhárom vádlottnál

megállapítható. Esetükben éppen a foglalkozásuk tette lehetővé a bűncselekmény elkövetését, abban a formában, ahogy az a bíróság is megállapította. Viszont további enyhítő körülményként értékelte a bíróság mindhárom vádlott tekintetében, hogy a költségvetési csalás vonatkozásában a bűncselekmény kísérleti szakaszban maradt.

[53] A büntetés kiszabása során a nagyfokú időmúlásra figyelemmel és arra, hogy az egyik cselekmény kísérleti szakaszban maradt, a törvényszék úgy ítélte meg, hogy az ügyészség által indítványozott szabadságvesztés büntetés, még annak felfüggesztett formájában is már eltúlzott, a cselekmény tárgyi súlyához igazodó pénzbüntetés is megfelelően szolgálja a Btk. 79. § - ában foglalt büntetési célokat. A büntetés kiszabása során tehát a bíróság a cselekmény tárgyi súlyát vette alapul a Btk. 50. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, figyelemmel volt arra is, hogy a pénzbüntetést úgynevezett enyhítő szakasz alkalmazásával, szabadságvesztés büntetés helyett szabja ki. Tártstettesi elkövetést állapított meg, de nyilvánvaló, hogy az együtt megszerezni szándékozott pénzeszközt a vádlottak maguk között különböző arányban osztották volna fel, így erre való tekintettel a III. rendű vádlott esetében a napi tételek számát lényegesen alacsonyabban állapította meg.

[54] A terheltek ugyan vagyoni – jövedelmi viszonyaikról nem nyilatkoztak, azonban az egy napi tétel összegének meghatározásánál a törvényszék figyelemmel volt arra, hogy korábban milyen beosztásban voltak, és ahhoz milyen jövedelem társulhatott, amihez támpontot nyújtott a személyre lebontott megszerezni kívánt „járandóság”. A Btk. 51. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén követendő eljárásról.

[55] A törvényszék a fent kifejtett indokok alapján a fellebbezéssel támadott ítéletet, a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és 606. § (1) és (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb – a büntető anyagi és eljárásjogi szabályoknak megfelelő – rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[56] Az eljárás során az I. rendű vádlott védőjének fellebbezése nem volt eredményes, ezért a bíróság a Be. 613. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban a védői díjból felmerült bűnügyi költséget megállapította és annak viselésére a Be. 574.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű vádlottat kötelezte.

[57] A törvényszék az ítéletével szemben a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés a) pontjában foglalt okból biztosított fellebbezési jogot.

Balassagyarmat, 2020. június 26.

Lászlóné dr. Verebélyi Edina s.k. a tanács elnöke

dr. Varga Zsolt s.k. előadó bíró

dr. Lajkó Péter s.k. bíró

